

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 1001

עורך הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע ויגש

מנהל מערכת הרב אברהם טריק

דבר רב העיר שליט"א

אהבת חינוס

יפלא על צנארי בנימין אחיו ויבך: על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחבר. ובנימין בכה על צואריו: על משכן שילה שעתידי להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחבר. (בראשית מה, יד) (רש"י)

ויפלא על צנארי בנימין אחיו ויבך: על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחבר. ובנימין בכה על צואריו: על משכן שילה שעתידי להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחבר. (בראשית מה, יד) (רש"י)

יש להתבונן נוראות על בכיה זו מהי עושה, שכן משכן שילה ובתי המקדש עדיין טרם נבנו, ומדוע צריך עתה לבכות על חורבנם! זאת ועוד הלא יוסף ובנימין לא ראו זה את זה שנים רבות, ועכשיו שזכו להיפגש יחדיו לראשונה, לא מצאו להם נושא חשוב יותר מאשר לזכור בבכי תמורות את בתי המקדש. וביותר יפלא, מדוע היו צריכים לבכות כל אחד על חורבן רעהו, וכי אכן זה מן הראוי שיבכו תחילה על חורבנם הם. ברם, אפשר שרמז גדול רמזה לנו התורה בזה. והוא הגורם העיקרי לחורבן, והתרופה לתיקונו. רוצה לומר, שיוסף ובנימין בעת פגישתם ידעו שהגורם לפרידתם מקורו בשנאת האחים שהביאה למכירת יוסף, ובמעמד זה העלו על לוח לבם את זכרון בתי המקדש העתידין להיות בחלקם ולהיחבר - מאותה הסיבה ממש של 'שנאת חינוס', ועל כך בכייתם. אך יחד עם זאת ידעו גם ידעו, שהתרופה למכתם - היא 'אהבת חינוס', ועל כך בכו כל אחד על חורבן רעהו. שכן זוהי אהבת חינוס, אני אבכה על חורבןך ואתה תבכה על חורבני!

ואכן נודע בשערים דברי מדרש קדום ולא ידעתי איה מקומו) אודות בחירת מקום המקדש, הלא הוא הר המוריה אשר בירושלים עיה"ק תובב"א. וזה תוכן דבריו: מעשה בשני אחים אשר ירשו שדה מאביהם, וחילקו ביניהם את השדה שוה בשוה. והנה לימים הרהר בלבו הגדול שבהם, הלא אני כבר בניתי את ביתי ויש לי ב"ה משפחה ומצבי טוב יותר מאחי הצעיר אשר טרם נשא אשה ובנה בית. אלך אפוא ואעניק לו מתנבות השדה אשר נפל בחלקי, למען תהיה החלוקה צודקת יותר. וכך היה, בכל לילה אחר חצות נשא על כתפיו ארגונים עמוסים מטוב הארץ והניחם בחלקו של האח מבלי שירגיש בכך. אחיו הצעיר לעומתו, הרהר גם הוא בלבו ואמר, הלא אחי הגדול ממני עול כבד של פרנסה רובץ על שכמו, שכן הוא מטופל במשפחה מרובת ילדים, ואילו אני אין עלי אלא מזונותי בלבד. אלך אפוא ואעניק לו מתנבות השדה אשר נפל בחלקי, למען תהיה החלוקה צודקת יותר. וכך היה, בכל לילה אחר חצות נשא על כתפיו ארגונים עמוסים מטוב הארץ והניחם בחלקו של האח מבלי שירגיש בכך. והנה מעת לעת, הרגישו שניהם בברכה הסמויה מן העין אשר נפלה בחלקם, ולא ידעו מהיכן מקור הברכה. עד שבאחד הלילות פגשו זה את זה, עמוסים ארגונים על כתפיהם... הבינו מהו מקור הברכה של שניהם, הניחו את ארגוניהם ונפלו איש על צווארי רעהו ובכו - בכי של אהבת אחים! אמר הקב"ה, כאן בשדה הזו אבנה את משכני ואשרה את שכניתי. והוא הר המוריה בו נבנו שני בתי המקדש, ובו יבנה במהרה בימינו בית המקדש השלישי.

הנה כי כן, יסודותיה של ירושלים מקום בית מקדשנו ותפארתנו, אחוזים המה בעבותות של אהבת אחים. ומעתה שוב לא יפלא, מדוע הגורם העיקרי לחורבן הבית וסילוק השכינה הוא מפני 'שנאת חינוס', וכנגד זה התנאי לבנין ירושלים העתידי בב"א הוא 'אהבת חינוס', וכמו שאמרו: 'ולא יבנה אלא באהבת חינוס'. וסוגיא ערוכה היא במסכת דרך ארץ (פרק יא): 'אמר רבי יהושע בן לוי, אמר להם הקב"ה לישראל, אתם גרמתם להחרוב את ביתי ולהגלות את בניי. היו שואלים בשלומה, ואני נותן לכם שלום. מה טעם, שאלו שלום ירושלים (נהלים קכב, ו-ח) ואומר (שם) יהי שלום בחילך ואומר (שם) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, עכ"ל.

ואם יש את נפשך לדעת אהבת חינוס מהי, שא נא עיניך לסיפור חיי הצדיק הירושלמי הרה"צ רבי אריה לוי זצ"ל, אשר נודע שמו לשם ולהחילה באהבתו הרבה לכל אדם ואדם. אסירים ראו בו את רבם הנערץ, חולים מצאו במחיצתו מעט קורת רוח ומזור לרפואתם, ואפילו המצורעים המנוזים מהחברה זכו לביקוריו המעודדים לעתים תכופות. ועוד רבים מפעולותיו הנשגבים, חרוטים המה בעט סופר בספר 'איש צדיק היה'. וסיפורו, שפעם הגיע לשערי מרפאה אורתופדית כשהוא מלווה ברעייתו הרבנית ע"ה, וכשהופיע הרופא, אמר לו הרב 'כואבת לנו הרגל'. הרבנית התכבדה להיכנס תחילה לקבלת טיפול, וכשיצאה משם כשהיא מרגישה בטוב, הגיע תורו של הרב. לא, תודה! השיב הרב בנימוס לרופא הממתין לכניסתו. והלא אמרת כואבת לנו הרגל, תמה הרופא. נכון השיב הרב, כשלאשתי כואבת הרגל - גם לי יש תחושה של כאב. אך עתה כשאשתי מרגישה ב"ה בטוב, גם אני מרגיש טוב... ואכן זוהי תורת האהבה על רגל אחת - לשאת בעול עם

דבר העורך

השמחה פותחת צינור השפע

ועתה אל תעצבו, אומר רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א הדאגה חוסס את צינור השפע מהאדם. חז"ל אמרו במסכת סנהדרין (קו, ב), אין תורתו של דואג האדומי אלא משפה ולחוף. דואג האדומי כשמו כן הוא, היה שרוי כל הזמן בעצבות ובדאגות, ועל כן תורתו לא הייתה בלב ונפש, אלא מן השפה ולחוף. אומר הרבי רבותינו הקדושים מזהירים מאוד על העצבות, לגרשה בכל תוקף ועוז, ולברוח ממידה מאוסה ורעה זו כבורח מן המוות, להיותה רעל הממית כל רגש טוב. אומר רבי מרדכי מלכוביץ' זיע"א הדאגה האחת והיחידה שמותר לו לאדם, היא הדאגה על הדאגה למה הוא דואג. אומר הרבי הצמח צדק זיע"א מי שמקפיד לחשוב רק מחשבות משמחות, נוהר מלדבר דיבורי עצבות ומרה שחורה, ומתנהג כאילו הוא שמח, סופו להיות שמח באמת.

בברכת לבת לילך ונחורק הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה" וק"ק "שבטי ישראל" שכוונה י"א באר שבע

לוח זמנים שבועי

שבת קדש	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	יום ז'	שבת קדש
יד שבט (7.1.23)	ט' שבט (6.1.23)	ח' שבט (5.1.23)	ז' שבט (4.1.23)	ו' שבט (3.1.23)	ה' שבט (2.1.23)	ד' שבט (1.1.23)	ג' שבט (70.23)	שבת קדש
5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	עלות השחר
5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	זמן טלית ותפילין
6:44	6:44	6:44	6:44	6:44	6:43	6:43	6:43	זריחה - הבין החמה
8:41	8:41	8:40	8:40	8:40	8:40	8:39	8:39	סרי' ק"ש לדעת מ"א
9:12	9:12	9:11	9:11	9:11	9:10	9:10	9:10	סרי' ק"ש להגא' והמ"א
10:03	10:03	10:03	10:02	10:02	10:02	10:01	10:01	סרי' ברכות ק"ש
11:47	11:46	11:46	11:45	11:45	11:44	11:44	11:44	תחלת יום הלילה
12:17	12:16	12:16	12:16	12:15	12:15	12:15	12:15	טחנה גדולה
16:04	16:03	16:03	16:02	16:01	16:01	16:01	16:00	פגת החמה
16:56	16:55	16:54	16:54	16:53	16:52	16:51	16:51	שקיעה
17:09	17:08	17:07	17:06	17:06	17:05	17:04	17:04	צאת הכוכבים

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	ויגש
הפטרה:	ויהי דבר
כניסת השבת:	16:30
יציאת השבת:	17:22
רבנו תם:	17:53

"ברכת הלבנה"

החל ממוצאי שבת "פרשת ויגש" סוף זמנה יום חמישי בערב "ב טבת" כל הלילה.

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

העלון טעון גניזה.

אורות הפרשה

עוד אבינו חי

'אני יוסף העוד אבי חי' (מה, ג), אומר **רבי אשר מסטולין** זיע"א יוסף אמר לאחיו **אני יוסף**... העוד אבי חי לא השתנית, והני אותו יוסף כפי שהייתי בבית אבא, וזאת מפני שאבי חי בליבי ולא ניתקתי עצמי ממנו.

ירא שמים דבריו נשמעים

יוגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני' (מד, יח), אומר **רבי צבי הירש מזידיצ'וב** זיע"א יהודה אמר ליוסף **בי אדוני**. מכיוון שיש בי יראת שמים מאדון העולם, בטוח אני שייכנסו דבריי באוזניך, כי מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים.

בשביל 'אנפי'

'אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה' (מו, ד), כתב **ה'קדושת לוי' רבי לוי יצחק מברדיטשוב** זיע"א הקב"ה הודיע ליעקב אבינו ע"ה שתכלית ירידת מצרים היא שאחריה תינתן לישראל התורה במעמד שבו ישמעו מפי הגבורה **'אנכי הי' אלוהיך**. ענין זה רמוז בהבטחה **'אנכי אעלך גם עלה'** בני ישראל יגאלו ממצרים ויזכו לשמוע את **'האנכי'**, שיחזק בליבם עד עולם.

קטר נצחי הקב"ה וישראל דבר אחד

'אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה' (מו, ד), כתב **במד"ש רבה** קטר הקב"ה את גורלו בגורלו של ישראל. בשעה שישראל עולים, אף הוא כביכול מתעלה, ובשעה שישראל יורדים, נהפוך הוא חלילה. מבאר **היכלי יקר'** השכינה מלווה את היהודי לכל מקום שהוא הולך, לא רצה הקב"ה שבני ישראל יהיו בגלות רגע אחד בלי השכינה, ולכן בירידה הקדים את ירידתו **'אנכי ארד עמך'**, ובעלייה הקדים את עלית ישראל תחילה **'אעלך'** ולאחר מכן **'גם עלה'**, תעלה השכינה. כמו שכתב **בזוהר הקדוש** קוב"ה וישראל חד הוא.

מיצאות הקדושה נאספים

יוילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען' (מו, יד), אומרת הגמרא **במסכת פסחים** (ק"ט, ב) בשאר ארצות מניין, תלמוד לומר **יוכל הארץ באו מצרימה**. מבאר **המגיד ממזריטש** זיע"א הקב"ה הביא את ניצוצות הקדושה שהיו פזורים בעולם כולו למצרים, כדי שבני ישראל יבררו אותם ויעלו אותם עימם לקדושה.

גם פשפפיהו מטאר את

'אני יוסף אחיכם אשר מכתם אותי מצרימה' (מה, ד), מבאר **ה'אור החיים' הקדוש** זיע"א יוסף אמר לאחיו שהוא אהב אותם כל כך, שהאהבה והאחוה לא סרו ממנו אפילו בשעת המכירה ממש.

מעלת משמות ישראל

ולא עמד איש בהתודע יוסף אל אחיו' (מה, א), אומר **הרבי מהר"ש** זיע"א אף לא מלאך אחד יהיה נוכח בעת ההתגלות האלוהית של עצמות אור אין סוף לעתיד לבוא, כי התגלות זו תהיה רק בעבור נשמות ישראל, הנקראות **"אחים"**, ככתוב (תהילים קכב) **"למען אחי ורעי"**.

לא לכנס בחוץ

ויקרא ויוציאו כל איש מעלי' (מה, א), רש"י מפרש לא היה יכול לסבול שיהיו המצרים ניצבים עליו ושומעין. מבאר **ה'פניני קדם'** את הסכסוכים והמרירות הפנימיים אין להוציא החוצה, לעין העולם. אין לגויים לדעת את הנעשה בין יוסף לאחיו. זאת הבינו כבר אז, אך למרבה הצער אין הדבר נהיר תמיד כיום.

ריחוק מביא שלום

וישבת בארץ גושן והיית קרוב אלי' (מה, י), אומר **רבי מאיר מפרמישלאן** זיע"א אם אדם רוצה לחיות בשלום עם קרובי משפחתו, מוטב לו לגור בריחוק מקום מהם. זה מה שאמר יוסף: **"וישבת בארץ גושן, והיית קרוב אלי דווקא "קרוב"** ולא **"סמוך"** ממש, כך נוכל להיות ידידים טובים ואמיתיים. והוסיף **רבי ישראל מרוז'ין** זיע"א על כך נאמר **"הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד"** מה טוב **"שבת אחים"**, כאשר הם **"גם"** אז **"יחד"** כשהם גרים **"קרוב"** ולא **"סמוך"** ממש באותו מקום.

שליחות מלמעלה

כי למחיה שלחני אלוהים לפניכם' (מה, ה), מבאר **הרבי הרי"צ** זיע"א יוסף מסביר לאחיו, שיש לראות את הורדתו למצרים כשליחות מלמעלה. מוטלת עליו המשימה להכשיר את אדמת מצרים, שתוכל **"להתברר"** בעבודתם של יעקב והשבטים, שיבואו לאחר מכן. וכפי שאמר יוסף **כי למחיה שלחני אלוהים לפניכם**.

סימן שתורתו עמו

יורא את העגלות אשר שלח יוסף' (מה, כז). רש"י מפרש סימן מסר להם, במה היה עוסק שפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה. מבאר **הרבי לשם** מה העביר יוסף לאביו סימן זה, וכי לא היה יעקב מאמין לבניו בלי סימן, אלא הסימן נועד להוכיח שהוא חי כיוסף הצדיק, שגם בהיותו במצרים, ערוות הארץ, תורתו וצדקתו עמו כמקודם.

אורות הכשרות

חבירו ולהרגיש בכאבו.

ובזה יאירו דברי הכתוב (ויקרא יט, יח): **"ואהבת לרעך כמוך אני ה'".** וכבר העירו המפרשים, מה ענין **"אני ה'"** - למצות **"ואהבת לרעך כמוך"**. ובפרט שלשון **"אני ה'"** הוא לשון אזהרה, כמבאר ברש"י (שם יט, ז) עיין שם. והמשילו בזה משל הקולע למטרה: משל לשני חברים בלב ובנפש, אשר לימים העלילו למלכות על אחד מהם שביצע כביכול פשע חמור של רציחה. כל הכשותיו של החשוד התמים בפני שופטיו לא הועילו לו, ונפסק דינו למיתה. ביצוע גור הדין נקבע ליום המיועד בכיכר העיר בפני קהל עם ועדה, למען ישמעו ויראו. והנה בכל אותם ימי המתנה, הרעיש חברו הטוב עולמות, ושיחר על פתחי כל הנוגעים בדבר כדי לדחות את רוע הגזירה ושחלילה לא ישפכו דם נקי. אך גם מאמצים אלו עלו בתוהו, וגור הדין נחתם בטבעת המלך. הגיע היום הנורא, ושעון המות הולך ומתקתק כאשר חבל התליה כבר הונח על צווארו. אך כשהחלו פעמוני ההריגה לצלצל כדי להורות על משיכת החבל, הופיע לפתע פתאום חברו הטוב רכוב על גבי סוס בדהרה לעבר במת התליה, כשהוא זועק **"אל תשפכו דם נקי, אני הוא הרוצח המבוקש..."**. אלא שלעומתו, גם חבירו העומד על חבל התליה החל לזעוק, לא כי אלא אני הוא הרוצח האמיתי, וזאת חרף הכשותיו הנמרצות עד היום. מבוכה גדולה השתררה בבימת השופטים, ומהומה רבתי התחוללה בקרב ציבור ההמונים - לנוכח המחזה הנדיר והמוזר. וגם המלך אשר השקיף מגינת ביתו על כל הנעשה, זימן מיד את שני האנשים המוזרים, וביקש לשמוע מהם הבהרות לפשר התעלומה. אדוני המלך השיב אחד מהם, שנינו חפים מכל פשע וחלילה לך לחשוד שידנו במעל הנורא הזה של שפיכות דמים. אולם כיון שקשורים אנו בלב ונפש וכבר נזורה הגזירה, כל אחד מאתנו חפץ למסור את נפשו תחת נפש חבירו. נדהם המלך לנוכח חברות המופלאה, והפטיר, **אנה מכס צרפו גם אותי לחברתכם...** וכך הוא ממש לגבי מלך מלכי המלכים הקב"ה, אשר בראותו שני חברים האוהבים זה את זה, הוא משרה את שכניתו בתוכם. וזה שאמר הכתוב: **"ואהבת לרעך כמוך אני ה'"**, רוצה לומר אף אני בתוכם. הרי לפנינו, נדבך נוסף למה שכבר הוכחנו, שהגורם העיקרי להשראת השכינה הוא - **"אהבת חינו"**.

ולאור

האמור, אמרתי ליישב פליאה נשגבה. הנה שני הרים מקודשים היו לעם ישראל - **"הר סיני"** והר המוריה'. אזהרות חמורות אודות קדושת הר סיני נתפרשו במקרא (שמות יט, יב-יג): **"והגבלת את העם סביב לאמר הישמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו, כל הנוגע בהר מות יומת. לא תיגע בו יד כי סקול יסקל או ירה אס בהמה אס איש לא יחיה וגו'.** ולעומתו, הר המוריה אשר בו עמד אברהם אבינו ע"ה את בנו על גבי המזבח, והוא מקום בית מקדשנו ותפארתנו, לא נתפרשו במקרא שום אזהרות אודות קדושתו. וראה זה פלא, דוקא **"הר סיני"** אשר קדושתו מפורשת בתורה באזהרות חמורות - קדושתו היתה רק לשעה, שהרי בזמן הזה אין בו שום קדושה ויכול כל אדם לדרוך בו כף רגלו. ואילו **"הר המוריה"** - קדושתו היא קדושת עולם ונצחית, שהרי עד עצם היום הזה אנו מוזהרים בקדושתו בחיוב כרת.

ברם

לפי המבואר, אין מקום לתמיה זו. שכן אינה דומה קדושת הר סיני לקדושת **"הר המוריה"**, מפני שקדושת הר סיני ירדה משמים בלא התערבות מעשי ידי אדם. מה שאין כן, קדושת הר המוריה אשר יסודותיה בעבותות של **"אהבת אחים"**, ומי יוכל לנתק עבותות של אהבה ולכבות רשפי אש שלהבתיה. וכבר אמר שלמה בחכמתו (שיר השירים ח, ז): **"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה!"**

בברכת ליל סוכה ומוצאי
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

תושבי באר-שבע היקרים הרינו מודיעים כי
תוקפם של תעודות הכשרות יסתיים
במוצאי שבת ז' טבת תשפ"ג (31.12.22)

ובימים אלו חודשו תעודות הכשרות
ולכן יש לדרוש

תעודת כשרות מקורית בתוקף
עם חתימה וחותמת בצירוף הלוגרמה

כמו כן הרינו מודיעים כי אין לסמוך
על שילוט "כשר" אלא יש לדרוש
"תעודת כשרות" מקורית בתוקף

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א הלכות תענית ציבור

ש - האם מותר להסתפר או להתגלח בתענית עשרה בטבת?

ת - אמנם מעיקר הדין אין איסור בתספורת וגילוח בצום עשרה בטבת, מכל מקום ראוי להחמיר שלא להסתפר ולהתגלח בו.

ש - אימתי מתחיל צום עשרה בטבת וסיומו?

ת - צום עשרה בטבת תחילתו עם עלות השחר, וסופו בצאת הכוכבים. להבדיל מצום תשעה באב ויום הכיפורים אשר נאסר לילו כיומו. ומכל מקום, בשעה שעלה לישון נאסר באכילה ושתייה ואפילו אם התעורר קודם עלות השחר, אלא אם כן התנה בפרוש קודם שישן שיש בדעתו לאכול ולשתות לפני עלות השחר.

ש - האם קטנים חייבים בתעניות הללו?

ת - קטן פחות משלוש עשרה ויום אחד, וקטנה פחות משתיים עשרה שנה ויום אחד, פטורים מכל התעניות הללו לבד מצום כיפור אשר יבואר אי"ה במעודו. אך משהגיעו לגיל זה, חייבים הם להתענות עם הציבור אפילו שלא הביאו עדיין שתי שערות. ומכל מקום, אין להאכיל את הקטנים אלא כדי צרכם ולא שאר מעדנות וממתקים, כדי שיתאבלו עם הציבור. במה דברים אמורים, כשהם מבינים במהות היום ויש להם זעת להתאבל, אבל כל שהם קטני קטנים שאינם מבינים כלום במהות היום, מותר להאכילם בכל דבר כדרכם בכל ימות השנה.

ש - האם חולה או זקן שתש כוחו, חייבים בתענית זו?

ת - חולה אפילו שאין בו סכנה, פטור מתענית זו. וכן יש לפטור זקן אשר תשש כוחו וקשה עליו התענית. וכמו כן, מי שצריך לאכול או לשתות עפ"י ציווי הרופאים אינו רשאי להחמיר על עצמו. אבל מי שחש בראשו או בשאר אבריו מחמת הצום אינו רשאי להפסיק את הצום אלא עפ"י הוראת חכם והכל לפי ראות עיני המורה.

ש - האם נשים מעוברות, יולדות ומניקות חייבות בתענית זו?

ת - מעוברת אשר מלאו שלושה חודשים להריונה, פטורה מתענית זו. וגם אם טרם מלאו לה שלושה חודשים אך מלאו ארבעים יום להריונה, אם מרגישה חולשה מיוחדת יש לפטורה מהתענית, אבל קודם שמלאו ארבעים יום להריונה דינה ככל הנשים, ועל כל פנים אם היא מצטערת ביותר ומרגישה חולשה גדולה נראה שיש להקל בה עפ"י הוראה חכם. וכן יולדות ומניקות שהן בתוך עשרים וארבעה חודשים (שנתיים) מיום שילדו, אינן חייבות להניק (או שלא הניקה כלל), פטורות מתענית זו.

ש - אם אין עשרה מתענים בבית הכנסת, האם מוציאים ס"ת בשחרית ומנחה לקריאת "ויחל משה", והאם החזן אומר "ענגנו" בחזרת הש"צ בברכה, והאם הכהנים נושאים כפיהם במנחה?

ת - יש אומרים שאין מוציאים ס"ת שחרית ומנחה לקריאת "ויחל משה" אם אין שם עשרה מתענים. ואם חל בשני וחמישי מוציאים ס"ת בשחרית וקוראים בו בפרשת השבוע. ויש אומרים שאין צריך עשרה אלא די בשבעה מתענים בלבד, ויש מקילים אפילו בשישה מתענים, וכן המנהג להקל. ועל כל פנים, אין להעלות לתורה אלא מי ששורו בתענית וכן ראוי להחמיר לגבי הקורא בתורה במקום האפשר. ואפילו היה העולה כהן יחיד לא יעלה לתורה אלא יצא החוצה לפני קה"ת, כדי שיעלה ישראל במקומו. וכל שכן שאין החזן אומר "ענגנו" בברכה בפני עצמה בחזרת הש"צ, אלא אם כן היו שם לפחות שישה מתענים. וכן אין הכהנים נושאים כפיהם במנחה, בפחות משישה מתענים. והכהן עצמו לא ישא כפיו במנחה אם אינו מתענה, אפילו במקום שיש עשרה מתענים.

ש - האם מותר לשטוף הפה או לצחצח שיניים בתענית זו?

ת - ראוי להחמיר שלא לשטוף הפה או לצחצח שיניים בתענית, פן יבלע מן המים. ואם הוא רגיל בכך ויש לו צער גדול יש להקל בזה ובלבד שלא ימלא פיו מים וגם יזהר מאוד שלא יבלע אפילו מעט מן המים (ובתשעה באב ויום הכיפורים אסור לעשות כן בכל אופן).

ש - האם בעלי שמחה כגון חתן בשבעת ימי חופתו או אבי הבן ביום המילה חייבים בתענית זו?

ת - הכל חייבים בתענית זו כולל חתן תוך שבעת ימי חופתו או אבי הבן ביום שנימוול בנו או ביום שלוחים לפדיון בנו. אולם בצום שנדחה, יש להקל בכל אלו.

ש - מי שאכל בשוגג או במזיד תוך כדי התענית, האם חייב להשלים את תעניתו?

ת - גם מי שאכל או שתה תוך כדי התענית בשוגג או במזיד, אפילו יותר משיעור כזית מזון ורביעית משקה, חייב להפסיק מיד ולהשלים את התענית עם הציבור. שכן וכי מפני שאכל שום, ימשיך לאכול שום?

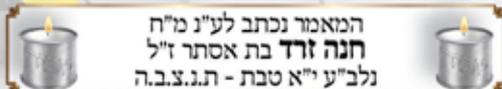
דבר רבני השכונות

הרה"ג אברהם טריקי שליט"א רב שכונה ד' ורב "חברה קדישא" באר שבע

הקב"ה המושל האמיתי

"לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים וישימני לאב לפרעה ולאדון ולכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים" (מזח"ח, שואל בעל העמק דבר', לכאורה סיום דבריו של יוסף זועקים דרשני. שאם אמר בתחילה: "וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו" [בלמ"ד היחס] היה עליו לסיים כמו שהתחיל ולומר "ולמושל בכל ארץ מצרים". ולמה בחר לסיים בלשון "ומושל"? הגה"צ ר' יהושע זצ"ל מבעלז, הסביר את כוונת דבריו של יוסף כך: "ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים". הן נושאו של הכתוב הוא – "האלוקים". והוא שלדברי יוסף ששמו "לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו". ואם נהיה כנים ונאמנים למילותיו של הכתוב כפי שנוסח לפנינו, נקרא בהמשכו, שלא יוסף הוא המושל בארץ מצרים, כי אם האלוקים לבדו הוא המושל בה! שהאלוקים הוא ששלחו מצרימה – לא אחיו – והוא זה ששמו "לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו", והוא זה שעליו נאמר: ומושל בכל ארץ מצרים!!! כך אמר יוסף לאחיו: דרכי ובאמצעותי, נעשה הקב"ה מושל במצרים. ואין אני אלא כלי שרת בידי יתברך! ואם נדקדק היטב בהמשך הפרשה כשנפגשו האחים עם אביהם יעקב שינו מדיברי יוסף ואמרו ליעקב: "ויוסף הוא השליט על הארץ". "ועוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים". ואז באה תגובתו של יעקב: "ויפג ליבו כי לא האמין להם" אולם לאחר שהאחים חזרו ודיקדקו בדברי יוסף שאמר וישימני וכי וכי האלוקים וכי אז נאמר: "ותחי רוח יעקב אביהם". לאחר פירוש נפלא כזה בודאי שנבין שהמושל האמיתי הוא הקב"ה והמושל בעוה"ז הוא רק שליח וכלי שרת של הקב"ה. וזה כמובן מגיע לאדם כשיש לו את הביטחון והאמונה, שגם את מידת האמונה לימדנו יוסף הצדיק שאמר: "לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים" ובפרשה שעברה (מקף) מסופר שבפגישתו עם פרעה אמר לו "בלעדי, אלוקים יענה את שלום פרעה", אמירה זו של יוסף מלמדת אותנו את ביטחונו הגמור בה' שהרי הוא עומד לפני פרעה שמשבח אותו "שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו" ויש לו כעת הזדמנות ענקית לבקש מהמלך פרעה להוציאו מאפילה לאורה, אולם יוסף עוצר את עצמו ואומר אין החכמה בי! רק מה שהאלוקים ישים בפי אותו אענה לפרעה. ועי"ז כותב דוד המלך בתהילים "אשרי הגבר אשר שם מבטחו בה' " וכותב המדרש שזהו יוסף. אמר הסבא מנובהרדוק זצ"ל: אדם החושש להשליך את יהבו על ה', לסמוך כליל על הבטחון, להיות סמוך על שולחנו של מקום, וטוען: ומה, כלום ירד לו מן השמים? הנה הוא עבד, הוא הרוח, ויש לו ממה להתקיים ולולי לא היה עובד מהיכן היה חי? הוא הדין במידת הבטחון האדם הבוחר לסמוך על עצמו, על כוחו ועל עוצם ידו מניחים לו מן השמים לעמול בכרך, "כנפשו יביא לחמו" ואם לא יעמול אז ירעב ללחם, אבל אם ינסה לבחור במסלול מידת הבטחון אז ישנה את גישתו ויראה כיצד חייו יהיו קלים ונוחים ומאושרים לאין ערוך. כך יוסף מלמדנו לתלות את הבטחון בה' ולא בעצמך וכמו שנאמר: "השליך על ה' יתברך והוא יכלכלך". וכמובן שאנו מחויבים רק לעשות השתדלות בלבד שהרי אי אפשר להגיע לבטחון מבלי שידע האדם בכל ליבו כי הכל בידי שמים והתאמין ביחודו ובהשגחתו הפרטית של הקב"ה שישנה בכל מקרה ובכל פעולה הנעשית בעולם אז אינו מייחס שום טבעיות ומקרה לכל דבר אשר קורה איתו. כי הדאגה היא חטא וצריך להשתדל בכל כוחו להסיר ממנו את הדאגה ולהאמין "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" – הכל לטובה כי אין רע יורד מן השמים והכל ברחמי וחסדי השי"ת. וכולנו תפילה שזנכה בעזה"י להיות שליחים נאמנים של הקב"ה ואם נרצה שברכת ה' תחול בכל מעשה ידינו חייבים אנו את השי"ת בכל דבר ודבר, ונבין שהקב"ה הוא המושל בכל העולם כולו, ואנו כאן בעוה"ז רק שליחיו הנאמנים למלא את רצונו יתברך, והכל בגזירת עליון "כי אין עוד מלבדו" ורק הוא נותן לנו את ההצלחה בכל מעשה ידינו, וכמובן שכל אחד חייב להתבונן באירועים הפוקדים אותו ולהבין כי ברצונו של הקב"ה להעירו, ואם בכל זאת לאחר כל מה שקורה, אדם נשאר אדיש ובאותו מצב, אז כנראה שלא הבין את כוונתו של הקב"ה, ואם יבין אז יוכל לעלות מעלה מעלה. ואז נזכה שיקויים הכתוב: ויהי ד' את יוסף ויהי איש מצליח".

ברכת אבות ואבות
הרב אברהם טריקי

גילוי אליהו

עשיר גדול היה ר' משה, סוחר האריגים. חווילתו הנאה התנוססה לתפארה במרכז העיר קוסוב. ר' משה לא הצטיין בלמדנות מיוחדת, גם לא ביראה יתרה; אפילו צדקה נתן במשורה. ובכל זאת, יום אחד התעוררה בליבו תשוקה עזה ומזורה – לזכות לגילוי אליהו הנביא.

מיום ליום מילאה משאלת לב זו יותר ויותר מקום בעולמו. מעצמו הבין כי כדי לזכות לגילוי הנכסף עליו לשנות את אורחות חייו ולהתעלות במעלות הקדושה. הפמית ר' משה כמה שעות מעסקי המסחר והקדישן ללימוד תורה. אולם עם כל מאמציו לא נתגלה לו אליהו הנביא.

יום אחד החליט לגלות את צפונות ליבו לרבי ברוך מוויז'ניץ (בנו וממשיך דרכו של רבי מנחם מענדל מקוסוב). "לך בדרכי החסד, כי זה התיקון לנשמתך, ואל תהלך בגדולות", אמר לו רבו.

הדברים המפורשים הללו לא ריפו את ידיו. שוב קיצץ בשעות עבודתו והקדיש גם את אלה לתורה ולתפילה. הציפייה היומית לגילוי המיוחל והאכזבה שבצידה, הביאו את ר' משה אל סף שבירה נפשית.

רבו הבחין במצבו והחל לעודדו. שלא כפעם הקודמת, הפעם פייסו בלשון רכה. "רק יחזיר-סגולה שבכל דור זוכים לגילוי אליהו הנביא", אמר לו. ר' משה השפיל את עיניו וסירב להשלים עם התשובה. חש בכך רבי ברוך, הרזה רגע ואמר: "פזר צדקה ביד רחבה. גם אם תפגוש עני שיבקש ממך סכום כסף מופרז, אל תקפוץ את ידך".

מאותו יום פתח ר' משה את ידו והעניק לכל עני – כמבוקשו. הדבר עלה לו במאמץ נפשי רב, משום ששמטבעו, כאמור, לא היה פזרן.

יום אחד הופיע בפתח ביתו קבצן אלמוני. באותה שעה ישב ר' משה בבית המדרש ואשתו פתחה את הדלת ושאלה את הקבצן למבוקשו. "רעב אני", אמר הקבצן. הזדרזה האישה לערוך שולחן מלא כליטוב והזמינה את הקבצן לטעוד את ליבו. הלה התיישב בפנים חמוצות ולא נגע באוכל.

תחילה סברה האישה כי אינו שבע רצון מהאוכל. מיהרה להוסיף עוד כהנה וכהנה מאכלים. הקבצן עמד בסירובו. "וכי לא אמרת כי רעב אתה?!", תממה בעלת הבית.

"לא אוכל במטבח אלא בטרקלין", ענה הקבצן ביובש. נענתה האישה לבקשתו והעבירה את הסעודה לטרקלין האורחים.

למרבה תדהמתה, גם עתה סירב האורח לאכול. "לא לטרקלין זה התכוונתי, אלא לטרקלין האישי של בעל הבית", קרא בחוצפה.

"אולי אין הוא קבצן תמים ומסכן אלא נוכל ונבנז?", חששה האישה. אך ביודעה כי בעלה משתדל עתה

אורות עונג שבת

השפינה שורה מתוך שמחה

יעתה אל תעצבו (מה, ה), אומר **רבי ישראל מרוזין** זיע"א כל הרוצה להתחבר אל הקב"ה, שנאמר עליו 'ענו וחדוה במקומו', אסור לו להיות שרוי בעצבות. מי שאין לו שמחת הנפש סימן שאינו במחיצת השכינה.

ישועה ממקום לא צפוי

יעתה אל תעצבו (מה, ה), **רבי שמחה ישכר בער הלברשטאם** זיע"א **רבה של צ'שאנוב** אמר שההתוודעות של יוסף אל אחיו מלמדת אותנו דבר גדול, לפעמים האדם נקלע לצרה גדולה, והוא חושב שרק ישועה גדולה ויוצאת מגדרי הטבע תוכל להושיעו. בעקבות זאת הוא חש שיברון לב גדול ומתהלך שפוף ומדוכא. הסיפור של יוסף ואחיו מוכיח, שייטכן מצב שנראה כצרה גדולה וחסרת מוצא, כפי שהיה מצבם של האחים אחרי שנמצא הגביע באמתחת בנימין. איש אינו מעלה על דעתו שהישועה תבוא באמירת שלוש מילים בלבד, 'אני יוסף אחיכם'... כך על האדם להאמין שישועתו קרובה מאוד, ותבוא ממקום לא צפוי ושלא עלה על דעתו.

חוסר הגישות לזולת

אל תרגזו בדרך (מה, כד), כאשר הגאון **רבי צבי הירש אורנשטיין** זיע"א **רבה של לבוב** ומחבר הספר **'ברכת רצ"ה'**, נאלץ לברוח מהעיר בריסק, פגש אותו בדרכו תלמיד חכם אחד, במקום להציע לו אוכל או עזרה וסיוע, אמר לו "יאמר נא רבנו לפלול טוב", כדרכו. השיב לו הגאון התורה מספרת שיוסף אמר לאחיו 'אל תרגזו בדרך', ודרשו חז"ל 'אל תתעסקו בדבר הלכה'. מתעוררת כאן השאלה, מדוע לא ציווה יעקב את בניו שלא יתעסקו בענייני הלכה בהיותם בדרך, אלא ההסבר בזה שכאשר יצאו מאת יעקב לשבור בר הלוא הם היו רעבים, ותשומת ליבם לא הייתה נתונה לפלפולים. לא כן כאשר עלו ממצרים ואמתחותיהם מלאות מזון, אז היה יוסף צריך להזהירם שלא יתעסקו בהלכה. וסיים הגאון גם אני, בורח ורעב אנוכי. יאמר כבודו איזה פלפול, כי שבע ומדושן עונג הוא...

להשיבע את רצונו של כל עני ואביון, הסכימה גם לכך והכניסה את הקבצן לטרקלין הפנימי המפואר. היא השאירה שם את הארוחה ויצאה מהחדר.

בינתיים שב ר' משה לביתו ושמע מפי אשתו את השתלשלות העניינים. למרבה הפתעתו, גם עתה ישב האיש ליד השולחן וסירב לאכול. "מה רצונך עתה?", שאלו ר' משה.

"לא אגע באוכל, עד אשר תיתן לי נדבה הגונה", אמר.

"הגונה, כלומר?", גישש ר' משה בהירות.

"אלף זהובים!", זרק החצוף.

סבלנותו של ר' משה עמדה לפקוע. הוא החל להתמקח עם הקבצן וניסה להציע לו סכום נמוך משדרש. הקבצן התעקש – "אלף זהובים טבין ותקילין". ר' משה לא יכול עוד לכבוש את כעסו הגואה והורה לקבצן לצאת מביתו.

באותו ערב חל ל"ג בעומר, ור' משה, כשאר החסידים, בא להסתופף בבית מדרשו של רבו. רבי ברוך הבחין אתה להתגלות הגדולה, לחש לו הצדיק ברגע מסויים, "אך הלוא אמרתי לך כי לא תקפוץ את ידך".

ר' משה חש צביטה עזה בליבו. הוא ידע כי לא עמד בניסיון.

באותו רגע הבריק במוחו רעיון חדש – לעלות לארץ הקודש. שם ימצא מנוח לנפשו. לא חלף זמן רב ור' משה מכר את נכסיו, ארז את מיטלטליו ויצא עם אשתו לארץ ישראל. תלאות רבות פקדו אותם בדרך. אל חופי הארץ הגיעו כמעט מחוסרי כוח.

את ביתם הקימו בעיר הקודש צפת. הגביר הגדול מקוסוב חי עתה חיי דוחק. כאן, בעיר המקובלים, נחה עליו רוח תדהה. לא ביקש לעצמו גדולות, וזאת לחמו חלק עם האורחים הקבועים שעלו לקברו של רבי שמעון ברייחואי.

בייחוד התמסר לאורחים שעלו אל הקבר בל"ג בעומר. הוא היה מתרוצץ ביניהם ללא לאות ומשקה אותם מים חיים ששאב במורידיו. כל היום היה נושא בידיו דליים מלאים, עד כלות כוחותיו.

פעם אחת, בנושאו במעלה ההר את הדליים הכבדים, ובעוד ניצוצות האבוקה הגדולה מרחבת הקבר מתאבכים בשמי הליל, הופיעה לפתע מולו הדמות ההיא – דמות הקבצן הטרוך מביתו אשר בקוסוב. עתה הייתה דמותו של האורח אפופת הוד וזוהר מיוחדים.

ר' משה עמד כמסומר במקומו. הוא הביט במראה הקסום בעיניים פקוחות ובלב מתרונן. באותו רגע ידע כי נתמלאה משאת נפשו.

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע

תושבים יקרים
עקב תענית עשרה בטבת
ביום שלישי י' בטבת תשפ"ג (3.1.23)
לא תתקיים קבלת קהל
אחר הצהריים
במשרדי הרבנות והמועצה הדתית.

בברכה
יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית באר שבע

תענית עשרה בטבת יחול ביום שלישי

תחילת הצום: עם עלות השחר בשעה 5:35
סיום הצום: בשעה 17:06

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה ובתחנונים לרפואתו השלמה של מורנו ורבנו הרה"ג **רבי שמעון רפאל בעדני שליט"א** בן חביבה וכן לרפואת הרה"ג **יוסף דהאן שליט"א** בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל והן אל כביר לא ימאס תפילת רבים

שבת שלום!

לעילוי נשמת
הרב **יוסף שלמה טריקי זצ"ל**
בר עליה ז"ל

והרבנית **רחל טריקי ע"ה**
בת סימיו ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.